

KRAJOWA KOMISJA ETYCZNA
DO SPRAW DOŚWIADCZEŃ NA ZWIERZĘTACH

z s. Ministerstwo Edukacji i Nauki
ul. Wspólna 1/3, 00-529 Warszawa

UCHWAŁA nr 52/2022

Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach
z dnia 16 grudnia 2022 roku

Na podstawie art. 33 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. *o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych* (Dz.U. z 2021 r. poz. 1331 i 2338, z 2022 r. poz. 1117, dalej „ustawa”), uchwała się, co następuje:

§ 1

W związku z wątpliwościami dotyczącymi zasadności dalszego stosowania testu Porsolta (test wymuszonego pływania, Forced Swimming Test, FST) w doświadczeniach na zwierzętach, Krajowa Komisja Etyczna do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach uchwała, jak niżej.

Test Porsolta należy uznać za procedurę dopuszczalną w sytuacjach, w których wnioskodawca jest w stanie skutecznie uargumentować zasadność jej wykorzystania i brak możliwości zastąpienia tej procedury inną.

Mimo szerokiego stosowania FST jako testu przesiewowego do sprawdzania potencjalnej aktywności przeciwdepresyjnej, brak w pełni wystandaryzowanej, jednolitej metody jego przeprowadzania istotnie ogranicza porównywalność wyników otrzymywanych przez różne laboratoria czy grupy badawcze. Wątpliwości wzbudza także istota procesów odzwierciedlanych wynikami testu Porsolta. Poglądy w tym zakresie podlegają bowiem znaczącej ewolucji. W ostatnich latach coraz silniej artykułowany jest pogląd, że test Porsolta mierzy raczej strategię radzenia sobie ze stresem niż depresję, co należy uwzględnić rozważając celowość jego zastosowania.

Co do zasady przyjmuje się założenie o przeżyciowym charakterze testu Porsolta, przy czym, powinien on być uznawany za procedurę o umiarkowanej dotkliwości, a w warunkach przedłużonej długości trwania lub stanu, w jakim znajduje się zwierzę – nawet dotkliwą. Brak danych literaturowych uniemożliwia rzetelną ocenę poziomu ryzyka niezaplanowanej śmierci poddanego jej zwierzęcia, jednakże w takich przypadkach nie byłaby ona łagodzona żadnym zabiegiem ograniczającym doznawanie cierpień i stresu.

§ 2

Zaleca się, aby zgodnie z zasadami ograniczenia i udoskonalenia, każdorazowo analizować możliwość zastąpienia FST innymi metodami. W przypadku myszy należy rozważać zastępowanie, w miarę możliwości, testu Porsolta testem zawieszenia za ogon (TST - tail

suspension test). Każdorazowo należy brać pod uwagę zarówno poziom dolegliwości, jak i rzeczywistą naukową wiarygodność planowanych do wykonania procedur z punktu widzenia jakości modelowania badanych zjawisk i efektów terapeutycznych.

§ 3

W razie zaistnienia wątpliwości co do nieodzowności zastosowania testu Porsolta w konkretnym doświadczeniu i braku możliwości usunięcia tych wątpliwości w postępowaniu o wyrażenie zgody komisji etycznej zaleca się, aby wnioski takie były poddawane ocenie niezależnego, zewnętrznego eksperta spoza składu komisji.

§ 4

Niniejszą uchwałę udostępnia się do wiadomości lokalnych komisji etycznych do spraw doświadczeń na zwierzętach oraz publikuje na stronie internetowej KKE.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia.

dr hab. prof. UŚ Tomasz Pietrzykowski
Przewodniczący
Krajowej Komisji Etycznej
do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach